

MEVZUATTA YAPILAN YENİ DEĞİŞİKLİKLER İLE YÜKSEKTE ÇALIŞMALARDA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

Gökhan KÜRKLÜ¹
Gökhan GÖRHAN²

**Konu Başlık No: 7 Çatı ve Cephe Sistemlerinin Yapım ve Onarım Süreçlerinde İş
Güvenliği**

ÖZET

Türkiye'deki iş sağlığı ve güvenliği anlayışındaki değişim süreci 2003 yılında yürürlüğe giren 4857 sayılı İş Kanunu ile başlamış fakat bu kanunun ortaya koyduğu teftiş ve müfettişe bağlı tespit bazlı reaktif anlayış yerine acil durum planları ve risk analizlerine bağlı risk bazlı proaktif yaklaşımın ortaya konmasında maalesef hem kanunun kendisi hem de çıkartılan yönetmelikler yetersiz kalmıştır. Bu sıkıntıların aşılması ve ön görülen anlayışların yasalarda karşılığını bulması için 2013 yılında yürürlüğe giren 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve bu kanuna dayanarak peyderpey çıkartılan yönetmelikler ile gerekli düzenlemeler gerçekleştirilmeye başlamıştır. Bu değişim sürecinde çatı ve cephe kaplamaları işlerinin yürütüldüğü Yüksekte Çalışmalarda İş Sağlığı ve Güvenliği konusu da etkilenmiştir. Yüksekte çalışmaları ile ilgili sayısal verilerle yapılması gerekenleri ortaya koyan Tüzükler 6331 sayılı kanun ile yasal dayanağını kaybetmiş ve bu bilgiler yeni çıkartılan yönetmeliklerde güncellenerek yerini almıştır.

Bu çalışmada yüksekte yapılan işlerde iş sağlığı ve güvenliği konusu mevzuatta gerçekleşen değişiklikler ile birlikte ele alınmıştır.

ANAHTAR KELİMELER

Yüksekte Çalışma, 6331 Sayılı Kanun, İş Sağlığı ve Güvenliği.

¹ Yrd. Doç. Dr. Gökhan KÜRKLÜ Afyon Kocatepe Üniv., İnş. Müh. Böl., Afyonkarahisar, kurklu@aku.edu.tr

² Yrd. Doç. Dr. Gökhan GÖRHAN Afyon Kocatepe Üniv., İnş. Müh. Böl., Afyonkarahisar, ggorhan@aku.edu.tr

1. Giriş

İş sağlığı ve güvenliği temel olarak işyerlerinde işlerin yürütümü sırasında, çeşitli nedenlerden kaynaklanan, sağlığa zararlı ve güvensiz durumlardan korunmak amacıyla yapılan sistemli ve bilimsel çalışmalardır. Çalışmanın ve emeğin bir ücret mukabilinde karşılık görmeye başladığı dönemlerde ortaya çıkmış yaklaşık yüzyıldan beridir de sistematik olarak Türkiye’de ve Dünya’da gelişmeler kaydetmiştir. İş güvenliğindeki bu değişim ve gelişim süreci günümüzde de tamamlanmamış yeni yeni yaklaşımlar ve kanunlardaki değişikliklerle sürekli güncellenmektedir. Ülkemizde iş güvenliği her şeyden önce Anayasal bir haktır. Öncelikle Türkiye sosyal bir hukuk devletidir. Madde 17’ye göre herkes yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Madde 18’e göre hiç kimse zorla çalıştırılmaz. Angarya yasaktır. 50. maddeye göre kimse yaşına, cinsiyetine ve gücüne uymayan işlerde çalıştırılmaz. Dinlenmek çalışanın hakkıdır. Madde 56’ya göre de herkes sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir[1].

Türkiye’deki iş güvenliğinin gelişim sürecine kronolojik bir sırayla bakmaktan ziyade günümüzü etkileyen dönemden itibaren ele almamız konuyu daha anlaşılır kılmak için yerinde olacaktır. 1971 yılında uzun süre yürürlükte kalan 1475 sayılı İş Kanunu yürürlüğe girmiştir[2]. Bu kanuna bağlı olarak birçok yönetmelik ve tüzük çıkarılmıştır. Bu kanuna bağlı olarak çıkarılan ve yüksekte çalışmalarda iş güvenliği ile ilgili olan tüzükler; İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü, Yapı İşlerinde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğüdür[3, 4].

Tüzük, yasalarca belirlenen işlerin nasıl yapılacağını gösterir, bakanlar kurulunca çıkarılır ve cumhurbaşkanının imzasından sonra Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girer Danıştay’ın denetimine tabidir[5]. Hem hazırlanması meşakkatli hem de Danıştay denetimine açık olması gibi nedenlerden ötürü 2003 yılında yürürlüğe giren 4857 sayılı İş Kanunu ile birlikte tüzüklerden ziyade yönetmelikler ile mevzuat düzenlenmiştir[6]. 2003 yılındaki bu yeni iş kanunu ile birlikte sadece mevzuattaki yaklaşım değil aynı zamanda iş güvenliğine olan bakışta değişmiştir. Bu değişimden en başta iş güvenliği ifadesi nasibini almıştır. 1475 sayılı kanunda “İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği” olan ifade 4857 sayılı kanunla “İş Sağlığı ve Güvenliği” olmuştur. Adlandırmayla başlayan değişim yaklaşımda da kendini göstermiştir. 2003 yılı öncesi iş güvenliğindeki anlayış tespit bazlı reaktif olarak adlandırılan teftiş-müfettiş ile yürüyen aksaklıkların tespitine dayanan bir yaklaşım iken bu yıldan sonra yeni kanun ile birlikte risk bazlı proaktif olarak adlandırılan olursa ne olur? un cevabının arandığı risk değerlendirmesine dayanan bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu kanunun ortaya koymuş olduğu felsefe maalesef çıkarılan yönetmeliklerde karşılığını bulamamış risk analizleri, acil durum planları vs gibi kavramların içeriği doldurulamamıştır. Bu durum 2012 yılında yayınlanan ve 2013 yılında kademe kademe yürürlüğe giren 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile giderilmeye başlanmıştır[7]. Bu yeni kanun 4857 sayılı İş Kanunu’nun yerine çıkartılmamış bu kanundaki iş sağlığı ve güvenliği başlıklı beşinci bölüm yerine çıkartılmıştır. Bu bölüme bağlı olarak çıkarılmış yönetmeliklerde aynı başlık altında güncellenerek 6331 sayılı kanuna göre peyderpey yeniden yayınlanmıştır. 1475 sayılı kanundaki Tüzük yaklaşımı yerine 4857 sayılı kanun ile yönetmelik anlayışı tercih edilmiş 6331 sayılı kanunda ise güncellenen yönetmeliklerde standartlara yapılan atıflar ile yapılacakların detaylandırılması ve güncel tutulması amaçlanmıştır.

Sadece yüksekte yapılan çalışmalarda iş sağlığı ve güvenliği konusunu ele alan bir yönetmelik yoktur. Bu konuyu yukarıda da bahsi geçen İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü ve Yapı İşlerinde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü detaylı olarak konu edinmiştir. Fakat gelişmelere ve yıllara bağlı olarak bu tüzüklerin durumu değişmiştir. 25 Ağustos 1971 günlü ve 1475 sayılı İş Kanununun 74 üncü maddesine dayanılarak çıkartılmış olan bu tüzüklerin bağlı olduğu kanun 10.06.2003 tarihinde yürürlüğe giren 4857 sayılı İş Kanununun 120 nci maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır. Ancak aynı kanunun (4857 sayılı İş Kanununun) Geçici 2 nci maddesiyle “1475 sayılı Kanuna göre halen yürürlükte bulunan tüzük ve yönetmeliklerin bu Kanun hükümlerine aykırı olmayan hükümleri yeni yönetmelikler çıkarılıncaya kadar yürürlükte kalır.” Hükümü gereğince yürürlükte kalmıştır. Fakat

Geçici 2 nci madde, 30.06.2012 tarihinde yürürlüğe giren 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 38/c maddesine göre 6 ay sonra yürürlüğe girmek üzere, 37/ç maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır. Bu değişim ile birlikte tüzüklerin son yasal dayanağı olan Geçici 2 nci madde 30.12.2012 tarihinde yürürlükten kalkmış olduğundan dolayı yukarıda sayılan tüzüklerin herhangi bir yasal dayanağı kalmamış ve hükümleri geçersiz olmuştur. Bu tüzüklerin iptal tüzüklerinin taslak metinleri ilgili bakanlıkça duyurulmuş fakat henüz Resmi Gazete de yayınlanmamıştır[2-4, 6, 7].

2. Yüksekte Çalışma

En genel anlamıyla düşüldüğünde yaralanma riski olan her nokta yüksekte çalışmayı ifade eder. 5 Ekim 2013 tarihinde yayınlanan Yapı İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği'ne kadar mevzuatımızda yüksekte çalışmanın bir tanımı yoktu. Tanım olarak yorumlayabileceğimiz ifadeler ise tüzüklerde yer alıyor. Yapı İşlerinde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğüne göre; “yüksekliği tabandan itibaren **3 metreden** daha fazla olan ve düşme veya kayma tehlikesi bulunan yerlerde çalışanlarla, kiremit döşeyicilerine, oluk ve her türlü dış boya işleri yapanlara gırgır vinçlerini çalıştıranlara...güvenlik kemerleri verilecek ve işçiler de verilen bu kemerleri kullanacaklardır”. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğüne göre ise; “Korkuluklu platformlarla çalışılması imkanı sağlanamayan ve **4 metreden** fazla yüksekliği bulunan binaların dış kısımlarında, çatılarında ve benzeri yüksek yerlerde, bakım veya onarım işleriyle her türlü bina sökme ve yıkma işlerinde gerekli güvenlik tedbirleri alınacak ve çalışan işçilere, uygun baret, emniyet kemerleri ve bağlama ipleri gibi kişisel korunma araçları verilecek ve işçiler bunları kullanacaklardır”. Aynı zamanda geçerli iki farklı tüzükte iki farklı ifade ile yüksek ifadesi kullanılacak kişisel koruyucu donanım ile açıklanmıştır. Yüksekte çalışma, bir tüzükte 3 metre iken diğer tüzükte 4 metre olarak ifade edilmiştir.

Yapı İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği'nde ise “seviye farkı bulunan ve düşme sonucu yaralanma ihtimalinin oluşabileceği her türlü alanda yapılan çalışma; yüksekte çalışma olarak kabul edilir” şeklinde yükseklikten bağımsız olarak yaralanma ihtimalinin geçerli olduğu her seviye yükseklik olarak tanımlanmıştır [8].

Bir kimsenin adımını atarak çıkamayacağı yerler yüksek olarak kabul edilir. Yüksekte yapılan çalışma ise kişinin bulunduğu referans seviyesinin üzerinde, sağlık ve güvenlik açısından tehlike oluşturabilecek durumda yapılan çalışma şekilleridir. Yüksekten düşme riski ise, birisinin seviye farkı nedeniyle düşerek yaralanma riskidir. Yükseklik kavramı göreceli olup kişiden kişiye değişmektedir. Bir insanın denge noktası 2. bel omurudur. Literatürde, çoğunlukla bel hizasını geçen yerler yüksek olarak kabul edilmektedir. Eğer omuz veya göz hizasından daha uzun bir cisimle karşılaşırsanız, bu cisim sizin için yüksek olacaktır. Ortalama bir insanın boyundan daha uzun yerler yüksek yerler, böyle yerlerde çalışmak da yüksekte çalışmaktır. Bir ülkeden diğerine farklılık gösterse de 120 cm. ve daha fazla yüksekliklerde çalışanlar korunmalıdır [9, 10].

Genelde yapı işleri özelde ise çatı ve cephe kaplama işleri açısından bakıldığında yükseğe çatının imalatı, çatı ve cephe elemanlarının montajı, yalıtımı ve temizlenmesi için çıkarız. Bu işlere bakıldığında kazalanma durumunda ölüm veya ciddi yaralanma söz konusu olduğundan 29 Mart 2013 Tarih ve 28602 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin tehlike sınıfları listesi tebliğine göre düzenlenmiş Tablo 1'de de görüldüğü gibi tehlikeli ve çok tehlikeli işler sınıfında yer almaktadır[11].

Tablo1. Yüksekte yapılan çatı ve cephe işlerinin tehlike sınıfları

NACE Kodu	Tanım	Tehlike Sınıfı
16.23.90	Başka yerde sınıflandırılmamış inşaat doğrama ve marangozluk ürünleri (ahşaptan kiriş, kalas, payanda, beton kalıbı, çatı padavrası, vb.) imalatı	Tehlikeli
23.99.01	Asfalttan ve benzeri malzemelerden yapılan ürünlerin imalatı (çatı yapımında veya su yalıtımında kullanılan bitüm esaslı keçeler dahil)	Çok Tehlikeli
25.99.13	Metalden çatı olukları, çatı kaplamaları vb. imalatı	Tehlikeli
28.25.02	Sanayi tipi fan ve vantilatörlerin imalatı (çatı havalandırma pervaneleri dahil)	Tehlikeli
43.29.02	Başka yerde sınıflandırılmamış diğer tesisat işleri (paratonerlerin, tabelaların (ışıklı olsun veya olmasın), stor ve güneşliklerin montaj işleri vb.)	Çok Tehlikeli
43.91.01	Çatı işleri (çatı iskeleti kurulumunu içeren inşaat işleri, çatı yapımı, çatı oluğu ve oluk ağız montaj işleri ile metal ve diğer malzemeden çatı kaplama işleri) (dülgerlik işleri dahil)	Çok Tehlikeli
43.99.08	Su yalıtım işleri (düz çatı ve teraslardaki su yalıtım işleri, inşaat ve diğer yer altı yapıların dış cephesindeki su yalıtım işleri, nem yalıtımı vb.)	Çok Tehlikeli
43.99.12	Yapıların dış cepheleri için buharlı temizleme, kum püskürtme ve benzeri uzmanlaşmış inşaat faaliyetleri	Çok Tehlikeli

6331 sayılı kanuna göre, işveren, çalışanların iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerini almasını sağlar. Bu eğitim özellikle; işe başlamadan önce, çalışma yeri veya iş değişikliğinde, iş ekipmanının değişmesi hâlinde veya yeni teknoloji uygulanması hâlinde verilir. Eğitimler, değişen ve ortaya çıkan yeni risklere uygun olarak yenilenir, gerektiğinde ve düzenli aralıklarla tekrarlanır.

Mesleki eğitim alma zorunluluğu bulunan tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işlere bakıldığında çatı ve cephe işlerinin de içinde bulunduğu yapı işleri bu grupta yer almaktadır. Buna göre yapacağı işle ilgili mesleki eğitim aldığını belgeleyemeyenler bu işlerde çalıştırılmazlar. Tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde; yapılacak işlerde karşılaşılabilecek sağlık ve güvenlik riskleri ile ilgili yeterli bilgi ve talimatları içeren eğitimin alındığına dair belge olmaksızın, başka işyerlerinden çalışmak üzere gelen çalışanlarda işe başlatılamazlar[7, 12].

Yeni yayınlanan Yapı İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliğinin ekler kısmına kısmen de tüzükteki bilgiler eklenmiştir. Bunun yanında risk bazlı anlayış gereği yapılacak çalışmalarda uyulması gereken kurallarda bu yönetmelikte yer bulmuştur. Yüksekte çalışmalarda yapılması gereklerde bu yönetmelikte sıralanmıştır.

- Yüksekte yapılması zorunlu olmayan montaj ve benzeri çalışmaların mümkün olduğunca öncelikle yerde yapılması sağlanır.
- Yapılacak çalışmaların önceden planlanması ve organize edilmesi, bu planlama yapılırken yüksekte düşme ile ilgili hususlara acil durum planında yer verildiğinden emin olunması sağlanır.
- Çalışanların, çalışma yerlerine güvenli bir şekilde ulaşmaları uygun araç ve ekipmanlarla sağlanır.
- Çalışma yerlerinde çalışanların güvenliği öncelikle, güvenli korkuluklar, düşmeyi önleyici platformlar, bariyerler, kapaklar, çalışma iskeleleri, güvenlik ağları veya hava yastıkları gibi toplu koruma tedbirleri ile sağlanır.
- Toplu koruma tedbirlerinin düşme riskini tamamen ortadan kaldıramadığı, uygulanmasının mümkün olmadığı, daha büyük tehlike doğurabileceği, geçici olarak kaldırılmasının gerektiği

hallerde, yapılan işlerin özelliğine uygun bağlantı noktaları veya yaşam hatları oluşturularak tam vücut kemer sistemleri veya benzeri güvenlik sistemlerinin kullanılması sağlanır. Çalışanlara bu sistemlerle beraber yapılan işe ve standartlara uygun bağlantı halatları, kancalar, karabinalar, makaralar, halkalar, sapanlar ve benzeri bağlantı tertibatları; gerekli hallerde iniş ve çıkış ekipmanları, enerji sönümleyici aparatlar, yatay ve dikey yaşam hatlarına bağlantıyı sağlayan halat tutucular ve benzeri donanımlar verilerek kullanımı sağlanır.

- f) Yapı işleri sırasında ve yapı işleri bitirilip yapı kullanıma geçtikten sonra yüksekte yapılacak çalışmalarda kullanılmak üzere oluşturulacak yatay ve dikey yaşam hatları için gerekli olan bağlantı noktaları ve yapısal düzenlemeler, projenin hazırlık aşamasında belirlenerek sağlık ve güvenlik planı ve sağlık ve güvenlik dosyasında yer alır.
- g) Yüksekte güvenli çalışma donanımlarının, düzenli olarak kontrol ve bakımlarının yapılması sağlanır. Uygun olmayan donanımların kullanılması engellenir.
- h) Bu alanlarda çalışanlara yüksekte çalışmayla ilgili tehlike ve riskler konusunda bilgilendirme yapılarak gerekli eğitim verilir.
- i) Yüksekte yapılan çalışmalar işveren tarafından görevlendirilen ehil bir kişinin gözetim ve kontrolü altında gerçekleştirilir[8].

Bu maddelere bakıldığında bir işin referans seviyesinde yapılabilme durumu varsa yükseğe çıkmak tercih edilmemelidir. Çalışmalar önceden planlanmalı ve işlevsel bir acil durum planının hazırlanması için yüksekte çalışma konularına yer verilmelidir. Modern anlamda iş güvenliğinin hedefi olan toplu koruma önlemlerine bu maddelerde öncelik verilmiş; uygulanmadığı veya yeterli olmadığı durumlarda kişisel koruyucu donanımlara başvurulması gerektiği belirtilmiştir.

Yeni çıkartılan yönetmeliklerde bir diğer anlayış teknik detayları standartlar ile çözümlene yoluna gitmektedir. Yüksekte çalışmalarda bu yönetmelik güvelik ağırları ile ilgili TS EN 1263-1 ve TS EN 1263-2 standartlarına; iskelelerle ilgili TS EN 12810-1, TS EN 12810-2, TS EN 12811-1, TS EN 12811-2 ve TS EN 12811-3 standartlarına atıf yapmıştır.

Toplu koruma önlemlerinin başında gelen ve tüzükte de ölçüleri tanımlanan korkuluklar bu yönetmelikte ölçüleri ve dayanıklılığı daha fazla talep edilen bir şekilde tanımlanmıştır. Buna göre daha önce en az 90 cm olan yükseklik 100 cm'ye; dayanıklılığı ise herhangi bir yönden gelen yük için 100 kg'dan 125 kg'a yükseltilmiştir. Tabanda bulunan topuk levhası 15 cm olarak aynı kalmıştır. Ara korkuluk için ise en çok boşluğun 47 cm olması bu yönetmelikte istenmiştir[8].

Yüksekte çalışmak için platform olarak kullanılan iskelelerle ilgili genel ve geniş bir bilgi bu yönetmelikte yer almıştır. Tüzükten farklı olarak bu yönetmelikte ahşap iskele ile ilgili hiçbir bilgi verilmemiş yani bu tip geleneksel iskeleler yönetmelik tarafından reddedilmiştir. Kısa süreli yüksekte çalışmalarda kullanılan bir diğer ekipmanda el merdivenleridir. Yeni yönetmelikte sadece sağlamlığı üzerine bir madde ile yorumlanmış tüzüğe göre oldukça az ele alınmıştır. Fakat yönetmelik bir başka yönetmeliğe 25 Nisan 2013 tarihinde çıkartılan İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği'ne atıf yaparak hem iskele hem de el merdiveni genel ve özel hükümler olarak güvenlik şartları sıralanmıştır[13].

Yüksekten düşmeye karşı kullanılan kişisel koruyucu donanımlar Kişisel Korucu Donanımlar Yönetmeliğine göre karmaşık yapıdaki kişisel koruyucu donanım sınıfındadır. Bu sınıftaki donanımlar ani olarak ortaya çıkabilecek tehlikeleri kullanıcının zamanında fark edemeyeceği düşünülen durumlarda ve hayati tehlike oluşturarak sağlığa ciddi ve geriye dönüşü mümkün olmayan risklere karşı koruma sağlar. 11 Mart 2012 tarihli Kişisel Koruyucu Donanımların Kategorizasyon Rehberine Dair Tebliğ'ine göre CE belgesi alırken Kategori 3 sınıfına göre alınmalıdır[14, 15].

Böylesine ciddi bir çalışma konusu olan yüksekte çalışma 30 Mart 2013 tarihinde yayınlanan İşyerlerinde İşin Durdurulmasına Dair Yönetmelik'e göre işyerindeki bina ve eklentilerde, çalışma yöntem ve şekillerinde veya iş ekipmanlarında çalışanlar için hayati tehlike oluşturan bir husus tespit

edildiğinde; bu tehlike giderilinceye kadar, hayati tehlikenin niteliği ve bu tehlikeden doğabilecek riskin etkileyebileceği alan ile çalışanlar dikkate alınarak, işyerinin bir bölümünde veya tamamında iş durdurulur. Çok tehlikeli sınıfta yer alan yapı işlerinin yapıldığı işyerlerinde, risk değerlendirmesi yapılmadığının tespit edilmesi halinde iş durdurulur[16].

3. Diğer Ülkelerdeki Mevzuat

İngiltere örneğine bakıldığında 2005 yılında yürürlüğe girmiş “yüksekte çalışmalar yönetmeliği” adı altında bağımsız bir yönetmelik bulunmaktadır. Bu yönetmelikte Türk yönetmenliğinde olduğu gibi yükseklik seviyesine bağlı olarak bir tanımlamadan kaçınılmış ve yükseklik anlayışının ve ortaya çıkacak ölüm ve yaralanma halinin çalışma durumuna ve personelin çalıştığı yerin güvenlik riskine göre iş ekipmanlarının seçilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bundan dolayı her iş için risk analizinin yapılması ve acil durum planlarında durumun ele alınması istenmiştir. Alınacak önlemler noktasında toplu koruma önemlerine öncelik verilmesi; yeterli olmadığı durumlarda kişisel koruyucu önlemlere başvurulması istenmektedir. Korkuluk tanımında ülkemiz yönetmeliğinden farklı olarak en az yüksekliğinin 95 cm olması bilgisi bulunmaktadır[17]. Amerika’da ise bizdeki gibi ayrı bir yönetmelikten ziyade inşaat işleri yönetmeliğinin düşmeye karşı koruma bölümü altında konu ele alınmıştır. Yüksekte çalışmayı ise 180 cm ve üzeri olarak tanımlamış ve bu yükseklikten sonra üç temel koruma sistemini önermiştir. Bunlar korkuluk, güvenlik ağı ve kişisel düşmeyi önleyici ekipmandır. Korkuluk yüksekliği ise bu ülke için minimum 107 cm olarak ön görülmüştür[18].

4. Sonuç ve Öneriler

Ülkemizde meydana gelen ölümlü iş kazalarının başında yapı işleri gelmektedir. Bu iş kazalarının büyük bir çoğunluğuna da yüksekten düşmeler sebep olmaktadır. Yıllara bağlı oluşan kaza sayıları dikkate alındığında maalesef ülkemiz yüksekte güvenli çalışma konusunda yetersizdir. Yapı işlerinin bir çoğunda ya hiç önlem alınmıyor yada yetersiz ve ilkel önemleri ile bu kazaların önüne geçmede yetersiz kalınmaktadır. İş güvenliği uzmanlarının “olursa ne olur?” yaklaşımı ile ön tehlike belirleme çalışmaları yapmasının yanında iş sahiplerinin “ya olmazsa onca masraf olur” yaklaşımı etkin ve gerçekçi önlemlerin alınmasında en büyük engeldir. Bu bildiride, uygulamaya geçmeden eskiden yönetmeliklerin, yürürlüğe girmeden ötelenen kanunların mevzuata şekil verdiği bu geçiş döneminde yüksekte güvenle çalışmak için uyulması gereken kuralların ele alındığı mevzuatlar ve oluşan değişim bu bildiride sunulmaya çalışılmıştır.

Kaynaklar

- [1] 2709 Sayılı Kanun, 1982, “Türkiye Cumhuriyeti Anayasası”.
- [2] 1475 Sayılı Kanun, 1971, “İş Kanunu”.
- [3] Resmi Gazete No: 14765, 1974, “İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü”.
- [4] Resmi Gazete No: 15004, 1974, “Yapı İşlerinde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü”.
- [5] Gözler K., 2005, “Türk Anayasa Hukuku Dersleri”, Ekin Kitapevi, 320-322.
- [6] 4857 Sayılı Kanun, 2003, “İş Kanunu”.
- [7] 6331 Sayılı Kanun, 2012, “İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu”.
- [8] Resmi Gazete No: 28786, 5 Ekim 2013, “Yapı İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği”.
- [9] Ongel K., Katırcı E., Uludağ H., Mergen H., Uzun E., Kışioğlu A. N., 2008, “Yapılmış Yayınlarla Göre Yüksekten Düşme Olgusunun İncelenmesi”, Tıp Araştırmaları Dergisi, 6 (3), 175-180.
- [10] Aydın M., Arslanalp M., Kaya K., 2005, “Yüksekte Çalışma Ve Düşme, Yüksekten Düşmeye Karşı Önlemler, Düşme Durdurma Sistemleri”, Kaya Halat ve İş Emniyet Ekipmanları San. Tic. AŞ.
- [11] Resmi Gazete No: 28602, 29 Mart 2013, “İş Sağlığı Ve Güvenliğine İlişkin Tehlike Sınıfları Listesi Tebliği”.
- [12] Resmi Gazete No: 28706, 13 Temmuz 2013, “Tehlikeli ve Çok Tehlikeli Sınıfta Yer Alan İşlerde Çalıştırılacakların Mesleki Eğitimlerine Dair Yönetmelik”.
- [13] Resmi Gazete No:28628, 25 Nisan 2013, “İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği”.
- [14] Resmi Gazete No: 26361, 29 Kasım 2006, “Kişisel Koruyucu Donanımlar Yönetmeliği”.
- [15] Resmi Gazete No: 28695, 2 Temmuz 2013, “Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik”.
- [16] Resmi Gazete No: 28603, 30Mart 2013, “İşyerlerinde İşin Durdurulmasına Dair Yönetmelik”
- [17] The Work at Height Regulations, 2005, No. 735, Great Britanya.
- [18] PART 1926 Safety and Health Regulations for Construction, 2010, OSHA, USA.